

ÄÄNEKOSKI

Tulevaisuus asuu täällä

Hankintaohjelma 2022 – 2025

Kaupunginhallituksen hyväksymä 24.10.2022, 275 §
Voimaantulo 15.11.2022

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	2
2. Yhteys kaupunkistrategiaan.....	2
3. Nykytila	3
4. Tavoitetila	3
4.1 Tehtävä (missio).....	3
4.2 Tavoitteet (visio)	3
4.3 Painopistealueet	4
5. Toimenpiteet.....	5
6. Hankintaohjelman toteutus, seuranta, viestintä ja tiedotus	5
Liitteet	6

1. Johdanto

Tämä hankintaohjelma on laadittu ohjaamaan hankintatoiminnan johtamista ja kehittämistä Äänekosken kaupungissa vuosina 2022-2025. Hankintaohjelma päivitetään valtuustokausittain tai kaupungin kokonaisohjauksen sitä edellyttäessä.

Hankintaohjelman sisältöä ohjaavat laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) sekä Äänekosken kaupungin kaupunkistrategia ja hallintosääntö. Ohjelmassa määritetään myös osa-alueet ja toimenpiteet, joihin hankintatoiminnan kehittämisessä lähivuosina keskitytään.

Hankintaohjelman tavoitteita konkretisoivat hankintaohje ja hankintaprosessi. Lisäksi hankintaohjelman toteuttamisessa huomioidaan Äänekosken kaupungin ympäristöohjelma, talousohje, konserniohje sekä sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta annetut ohjeet.

Tässä hankintaohjelmassa hankinnoilla tarkoitetaan kaikkia vähintään 10 000 euron (ALV 0 %) arvoisia tavara- ja palveluhankintoja, vähintään 30 000 euron (ALV 0%) arvoisia rakennusurakkahankintoja sekä vähintään 50 000 euron (ALV 0%) arvoisia hankintalain mukaisia käyttöoikeussopimuksia tai muita erityispalveluita (hankintalain liitteen E mukaiset hankinnat).

Tämä hankintaohjelma koskee Äänekosken kaupunkia ja soveltuvin osin sen niitä tytäryhtiöitä, jotka ovat myös hankintalain tarkoittamia, kaupungista erillisiä, itsenäisiä hankintayksiköitä.

2. Yhteys kaupunkistrategiaan

Kaupungin hankintaohjelman päämääränä on edistää Äänekosken kaupungin kaupunkistrategian 2022-2028 (Kaupunginvaltuusto 14.3.2022 § 3, liite nro 1) tavoitteiden ja arvojen toteutumista.

Äänekosken kaupungin strategian kolme ulottuvuutta ja niitä koskevat tavoitteet ovat:

- Hyvä elämä: Äänekoskella asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset
- Kestävä ympäristö: Äänekoski on hiilineutraali kaupunki vuonna 2030
- Vaikuttavat elinkeinot: Äänekoski on Suomen tuottavin ja vaikuttavin kaupunki asukasmäärään suhteutettuna

Kaupungin strategiset arvot ovat:

- Olemme tasapuolisia ja oikeudenmukaisia
- Toimimme kestävästi
- Haemme aktiivisesti uusia ja innovatiivisia ratkaisuja

Kaupunkistrategian mukaiset arvot ilmenevät hankintatoimen kehittämisessä kaikkia toimenpiteitä läpileikkaavasti. Kaikissa hankintatoimen kehitystoimenpiteissä ja operatiivista hankintatoimintaa koskevissa ohjeistuksissa toimitaan tasapuolisesti ja kestävä kehitys huomioon ottaen. Kestävyyden osa-alueena huomioidaan myös taloudellinen kestävyys tasapainoisesti suhteessa ekologiseen, sosiaaliseen ja kulttuurilliseen kestävyys. Uusia ja innovatiivisia ratkaisuja kehitetään aloittaen

siihen parhaiten soveltuvilla hankinnan osa-alueilla ja ”pilotointitoiminnassa” löydettäviä toimintamalleja hyödynnetään hankintatoiminnan jatkokehittämisessä.

3. Nykytila

Kaupungin hankintatoiminnan järjestelmällisyyttä ja ammattimaisuutta on pyritty kehittämään. Hankinnat toteutetaan nykyisellään hajakeskitetyllä mallilla. Hajakeskitetyssä mallissa toimialat vastaavat alaansa kuuluvien hankintojen valmistelusta ja hankinta-asiantuntijan työpanosta hyödynnetään erityisesti laajemmista hankinnoista sekä tapauskohtaisesti tarpeen mukaan. Malli mahdollistaa hankintojen tehokkaan toteuttamisen, mutta edellyttää hankintatoiminnan johdonmukaiselta kehittämiseltä panostuksia myös kehittämistoimenpiteiden koordinointiin ja jalkauttamiseen sekä jatkuvaan tukeen hankintojen toteutuksessa.

4. Tavoitetila

4.1 Tehtävä (missio)

Äänekosken kaupungin hankintatoiminnan tehtävänä on edistää kaupunkistrategian toteutumista, tukea kaupunkia tehtävässään, lisätä äänekoskelaisten hyvinvointia ja yhteisten verovarojen tarkoituksenmukaista käyttöä tekemällä ammattimaisia, riittävän laadukkaita ja suunnitelmallisia hankintoja ottaen huomioon ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat, tuntien toimittajamarkkinat ja luoden myös paikallisille yrityksille tasapuoliset mahdollisuudet osallistua hankintoihin siten kuin hankintalaki sen sallii. Tällä hankintaohjelmalla toteutetaan hankintatoimen tehtävää.

4.2 Tavoitteet (visio)

Äänekosken kaupungin tavoitteena on olla toimittajien arvostama kumppani, joka toimii seuraavasti:

1. Äänekosken kaupungin hankintatoiminta on organisoitu selkeäksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi.
2. Äänekosken kaupungin hankintatoimen osaaminen on hyvää ja sitä kehitetään jatkuvasti.
3. Hankinnat toteutetaan lainsäädännön vaatimusten mukaan.
4. Hankinnat toteutetaan vastuullisesti, ottaen huomioon ympäristö- ja sosiaalinen vastuullisuus sekä harmaan talouden syntymisen ehkäiseminen.
5. Hankinnat toteutetaan suunnitelmallisesti ja tehokkaasti, kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla ottaen huomioon laadulle asetetut vaatimukset.
6. Hankintoja ja sopimuksia seurataan ja valvotaan.
7. Hankintatoiminnalle asetetaan selkeät tavoitteet ja mittarit, joita seurataan aktiivisesti.
8. Toimittajaehdokkaiden kanssa käydään ennen hankintaa markkinavuoropuhelua ratkaisuvaihtoehtojen löytämiseksi.
9. Tulevista hankinnoista viestitään avoimesti ja vuorovaikutusta yrittäjien kanssa pyritään helpottamaan.
10. Hankinnoissa ja sopimushallinnassa hyödynnetään sähköisiä järjestelmiä ja niiden antamia mahdollisuuksia.

4.3 Painopistealueet

Hankintaohjelma edistää kaupunkistrategian ja yllä esitetyn tavoitetilan toteutumista osoittamalla ne julkisten hankintojen toteuttamisen painopistealueet ja suunnat, joita hankintaohjelmakauden aikana kehitetään aiempaa vaikuttavammiksi lainsäädännön mahdollistamissa puitteissa. Oheisessa taulukossa on esitetty vasemmalla ilmoitetuista strategian tavoitteista johdetut painopistealueet ja kunkin painopistealueen tavoitetilana ilmaistut kehityssuunnat. Hankintatoimen painopistealueiden kehittäminen nähdään jatkuvana, minkä tueksi luodaan kehitykselle seurattavat mittarit sekä vuosittaiset tavoitteet.

Vaikuttavat elinkeinot	Tuemme yrittäjyyttä ja uusien yritysten houkuttelemista.	Vahvistetaan paikallisten yrittäjien mahdollisuuksia osallistua tarjouskilpailuihin parantamalla hankintoja koskevan tiedon saatavuutta, huomioimalla tarjoamismahdollisuudet hankintakokonaisuuksien laajuutta ja laatutasoa määriteltäessä sekä vertailuperusteissa.
		Tarjotaan tasapuolista opastusta julkisissa hankintamenettelyissä tarjoamiseen liittyen.
		Vahvistetaan vasta aloittaneiden yritysten mahdollisuuksia liikevaihdon, verkostojen ja referenssien kerryttämiseen osallistumalla julkisiin hankintoihin. Asetetaan liikevaihtoa ja referenssejä koskevat vaatimukset kohtuullisiksi.
		Suorien toimittajasuhteiden lisäksi mahdollistetaan paikallisten toimijoiden mahdollisuudet osallistua alihankintaverkostoissa.
	Kannustamme yritysten liiketoiminnan kehittämiseen	Luodaan hankintamenettelyillä kannusteita liiketoimintamallien kehittämiseen: sopimuskauden aikaisen kehittämisen ehdot, valintakriteerit ja innovatiiviset pilottihankinnat.
	Varmistamme maankäytön, tonttitarjonnan, infrarakentamisen ja toimintaedellytyksien olemassaolon ja säilymisen	Kannustetaan hyödyntämään alueellisia yhteistyöverkostoja.
		Taataan jo hankintojen suunnittelussa ja ehtojen määrittelyssä hankinnan taloudellisen ja onnistuneen toteuttamisen edellyttämät toimintaedellytykset.
Suunnitellaan hankintojen toteutus niin, että ei se aiheuta kohtuudella vältettävissä olevaa haittaa elinkeinon tai asukkaiden toiminnalle.		

Hyvä elämä	Tuemme sosiaalisen ja ekologisen hyvinvoinnin vahvistumista sekä terveellisen, turvallisen ja viihtyisän ympäristön kehittämistä.	Huomioidaan hyvinvointi ja ympäristö hankintojen vähimmäisvaatimusten asettamisessa ja hankintaketjussa, mm. sosiaalinen kestävyys.
	Mahdollistamme elinikäisen kehittymisen ja rakennamme osallisuutta.	Kehitetään osallistamisen mahdollistavia ja / tai hyvinvointia edistäviä innovatiivisia hankintatapoja / osallistetaan kuntalaisia hankintojen suunnitteluun tai ideointiin.
		Käytetään soveltuviissa hankinnoissa työllistämisehtoa.

Kestävä ympäristö	Pienennämme oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta ympäristölle	Tunnistetaan ympäristövaikutusten kannalta merkittävimmät hankintakategoriat ja hankintamenettelyt.
		Laaditaan selkeä ohjeistus ympäristökriteerien käyttöön ja vakiinnutetaan ympäristökriteerien käyttö osaksi tavanomaisia hankintamenettelyjä. Lisätään ympäristökriteerien vaikuttavuutta asteittain.
	Suosimme kestävää rakentamista ja ekologisia materiaaleja sekä edistämme tehokasta kiertotaloutta ja materiaalien uudelleenkäyttöä.	Tunnistetaan ympäristön kannalta kestäviä hankinnan toteutustapoja ja hyödynnetään kestävämpiä ratkaisuja sen ollessa kustannustasoltaan ja hankintatarpeen täyttäen mahdollista.
		Tuetaan toimialojen ympäristöosaamisen kehittämistä julkisissa hankinnoissa

5. Toimenpiteet

Yllä esitettyjen painopistealueiden mukaista toimintaa kehitetään ja jalkautetaan jatkuvana toimintana. Toiminnan kehitystä seurataan hankintatoimen mittariston avulla.

Strategiassa nimettyjen arvojen tosiasiallisen toteutumisen edistämiseksi kehitetään yhtenäisiä hankinta- ja sopimusmenettelyn käytäntöjä sekä hankintaosaamista. Näiden vahvistamiseksi sekä strategisten tavoitteiden kehityssuuntien toteuttamiseksi vuosittain tunnistetaan ja nimetään 2-4 kehityskohdetta, joihin hankintatoiminnan kehittämisen panostuksia erityisesti kohdennetaan. Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan osavuosikatsauksessa.

6. Hankintaohjelman toteutus, seuranta, viestintä ja tiedotus

Hankintaohjelmaa toteuttaa operatiivisesti, seuraa ja arvioi hankintatyöryhmä. Hankintatyöryhmällä on paras käsitys omien toimialojensa ja niiden hallintokuntien toiminnasta.

Kaupunginhallitukselle, valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle raportoidaan hankintaohjelman toteutumisesta osavuosikatsauksen yhteydessä.

Hankintaohjelman mukaisesta toiminnasta ja hankintoihin liittyvästä ohjeistuksesta ja muusta aiheeseen liittyvästä tiedottaa hankinta-asiantuntija yhteistyössä hankintatyöryhmän jäsenten kanssa. Äänekosken kaupungin intranetissä oleva Hankinnat-sivusto on ensisijainen sisäisen tiedottamisen kanava, josta löytyvät kaikki ajantasaiset hankintatoimea koskevat ohjeet sekä linkit hankintaprosesseihin ja sen lomakkeisiin.

Liitteet

Liite 1: Hankintaprosessi